

UITVOERINGSAGENDA INVOERING AANLANDPLICHT

Maart 2014

Coöperatieve Visserij Organisatie (CVO)
Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Pelagic Freezer-trawler Association (PFA)

Uitvoeringsagenda Invoering Aanlandplicht

A. Doel

De Uitvoeringsagenda Invoering Aanlandplicht schetst de aanpak om de aanlandplicht zo goed en eenvoudig mogelijk in te voeren. Daarvoor zijn door betrokken partijen een zestal speerpunten benoemd, die in de bijlagen worden uitgewerkt. Omdat deze partijen verschillende belangen hebben is niet alleen regie op de gekozen oplossingsrichtingen maar ook op het proces noodzakelijk. In dit document wordt dit proces geschetst.

De Nederlandse overheid en de sector willen gezamenlijk het voortouw nemen in Europa bij het uitwerken van de aanlandplicht, om op die manier proactief de onderhandelingen te voeren over de verschillende uitvoeringsbepalingen in de Raad en Raadswerkgroepen, de Scheveningengroep en de verschillende Regionale Adviescommissies.

B. Achtergrond

Sinds 1 januari 2014 is het nieuwe Gemeenschappelijke Visserijbeleid (GVB) van kracht. Het nieuwe GVB is het politieke antwoord op de maatschappelijke kritiek over het functioneren van de visserij en het visserijbeleid in Europa. Het nieuwe GVB heeft als hoofddoelstelling de ontwikkeling van een op ecosystemen gebaseerd beheer. Daarmee moet op termijn een *stabiele* en *duurzame* basis worden gecreëerd voor de visserij, op een manier die overeenkomt met de economische, sociale en werkgelegenheidsdoelen, en die bijdraagt aan de voedselvoorziening.

De belangrijkste wijziging in het nieuwe GVB is de invoering van de aanlandplicht voor alle vangsten van gereguleerde vissoorten. De aanlandplicht wordt gefaseerd ingevoerd, in 2015 voor de pelagische sector en in de periode 2016 - 2019 volgt de voor Nederland en België belangrijke visserij op tong en schol. De impact op vangst, verwerking en afzet, maar ook voor het beheer zal enorm zijn. Het invoeren van de aanlandplicht is één van de grootste uitdagingen voor de visserij sinds het instellen van de Total Allowable Catches (TAC's).

Het doel van de aanlandplicht is het tegengaan van verspilling. De invoering van de aanlandplicht geeft de sector daarnaast een belangrijke impuls om meer selectief te vissen. Immers, hoe minder bijvangsten, hoe minder beslag gelegd wordt op de verwerkings- en opslagcapaciteit aan boord.

Hoewel het nieuwe GVB is vastgesteld, accepteert een aanzienlijke groep visserijondernemers de invoering van de aanlandplicht op dit moment nog niet als voldongen feit. De kottersector wil meewerken aan het vinden van best practices zoals bijvoorbeeld het verhogen van de selectiviteit en de overleving, die zo goed zijn dat de bijvangsten niet hoeven worden aangeland. Voor de Nederlandse overheid is het nieuwe GVB, inclusief de aanlandplicht, een gegeven. Hierover opnieuw onderhandelen is niet aan de orde, er is een akkoord. Rek en ruimte moet gezocht worden bij de verdere invulling van de regelgeving – daarbij kan gedacht worden aan het tijdspad van invoering van de aanlandplicht en mogelijk een uitzondering voor bepaalde soorten met een wetenschappelijk aangetoonde hogere overleving.

Ondanks de verschillen in standpunten zoeken overheid en sector naar samenwerking bij het uitwerken van de aanlandplicht omdat de invoering van de aanlandplicht en de toekomst van de sector daarmee het meest zijn gediend.

C. Ambitie

De invoering van een uitvoerbare, naleefbare en handhaafbare aanlandplicht, welke voldoet aan de randvoorwaarden van het GVB. Speerpunten in de aanpak zijn selectiviteit, overleving, regelgeving, markt en naleving. Prioriteit heeft het zoveel mogelijk beperken van de ongewenste bijvangsten. Daarbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de vloot, de bijdrage aan het discardsprobleem en de impact van de aanlandplicht.

E. Speerpunten

In de Uitvoeringsagenda Invoering Aanlandplicht wordt afgesproken om in de periode tot 2019 concrete resultaten te boeken op de volgende zes speerpunten:

1. Verhogen selectiviteit
2. Vereenvoudiging regelgeving
3. Aanpassen quota en voorkomen choke species
4. Overleving van ongewenste bijvangst
5. Logistiek en afzetmogelijkheden
6. Naleving en controle

Voor elk van de speerpunten zijn de ambities en de rolverdeling tussen de verschillende partijen uitgewerkt.

F. Tijdsfad

De aanlandplicht wordt gefaseerd ingevoerd, in 2015 voor de pelagische sector en in de periode 2016 – 2019 volgt de voor Nederland en België belangrijke visserij op tong en schol; vanaf 1 januari 2016 voor de doelsoorten en uiterlijk 1 januari 2019 voor de bijvangstsoorten.

Voor de verschillende ambities uit de uitvoeringsagenda is allereerst wetenschappelijke onderbouwing nodig. Hiervoor heeft de sector pilotvoorstellen ingediend. De pilotvoorstellen worden op dit moment beoordeeld door een onafhankelijke beoordelingscommissie. Afhankelijk van de resultaten van de pilotvoorstellen kunnen verschillende acties in gang gezet worden om de ambities te bereiken. Alle pilotstudies moeten voor 1 januari 2016 afgerond zijn, in verband met de looptijd van het Europees Visserijfonds (EVF).

G. Werkwijze

Het besef van een gezamenlijke verantwoordelijkheid heeft ertoe geleid dat de betrokken partijen de Uitvoeringsagenda Invoering Aanlandplicht hebben opgesteld. Om de rolverdeling en voortgang van de verschillende acties te bewaken is een projectgroep opgericht. De Tweede Kamer wordt ieder kwartaal over de voortgang van de uitvoeringsagenda geïnformeerd met een kwartaalrapportage.

De projectgroep vergadert één keer per maand en bestaat uit de volgende deelnemers:

- Coöperatieve Visserijorganisatie van alle Nederlandse Producentenorganisaties in de Kottervisserij (CVO)
- Pelagic Freezer-trawler Association (PFA)/Redersvereniging voor de Zeevisserij (RVZ)
- Ministerie van Economische Zaken (EZ), inclusief de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA)

Ze worden daarbij geadviseerd door:

- Institute for Marine Resources & Ecosystem Studies van Wageningen UR (IMARES)
- Nationaal Overleg Visafslagen (NOVA)
- Stichting de Noordzee
- Wereld Natuur Fonds

De projectgroep bereidt besluitvorming voor. Besluitvorming vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg Vis onder leiding van de DG AGRO. Het Bestuurlijk Overleg Vis vindt elke maand plaats en de aanlandplicht is een vast agendapunt.

Twee keer per jaar is er een breed stakeholdersoverleg over de voortgang van de uitvoeringsagenda, waar onder andere de Blueports en de niet-gouvernementele organisaties (NGO's) in vertegenwoordigd zijn. Een deelnemerslijst is opgenomen in bijlage 7.

H. Communicatie

Intensieve communicatie tussen alle stakeholders is essentieel voor het slagen van de invoering van de aanlandplicht: met schippers en bemanning, familie, schippers en bemanning in opleiding, vakgenoten in andere Noordzeelanden, verwerking, distributie, handel en consument; maar ook met politici en beleidsmakers in Nederland en Brussel.

Vissers, NGO's en andere stakeholders worden periodiek geïnformeerd over de voortgang van de actiepunten in de uitvoeringsagenda. Door de projectgroep worden een communicatiekalender en een communicatieplan opgesteld. De kalender is bedoeld om de communicatiemomenten in beeld te brengen. Het plan vormt de basis voor een gelijktijdige en eensluidende communicatie.

I. Financieel

De middelen van het EVF en zijn opvolger het Europese Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) kunnen worden ingezet voor de ondersteuning van de implementatie van de aanlandplicht conform de randvoorwaarden die daarvoor gelden. In de eerste fase is €3 miljoen uit het EVF in het kader van de Collectieve Acties ter beschikking gesteld. De inhoudelijke beoordeling van de ingediende projecten vindt momenteel plaats. Gelet op de omvang en de goede kwaliteit van de projecten heeft de staatssecretaris van EZ het advies van de beoordelingscommissie overgenomen om een eerder toegezegd bedrag van €1,5 mln. aanvullend voor de ingediende projecten beschikbaar te stellen. Voor de invoering van de aanlandplicht komt daarmee voor de vissector een totaalbedrag van €4,5 mln. beschikbaar. De gehonoreerde projecten worden eind maart 2014 bekend gemaakt.

Bijlagen

1. Verhogen selectiviteit
2. Vereenvoudiging regelgeving
3. Aanpassen quota en voorkomen choke species
4. Overleving van ongewenste bijvangst
5. Logistiek en afzetmogelijkheden
6. Naleving en controle

7. Deelnemerslijst stakeholderoverleg

1. Verhogen selectiviteit

Ambities

- Het optimaal benutten van technische mogelijkheden en ruimtelijke beheermaatregelen om ongewenste bijvangsten in de pelagische en de demersale visserij zoveel mogelijk te vermijden.
- Algemene toelating van bestaande technieken zoals de pulsvisserij en het ontwikkelen van nieuwe innovatieve methoden om ongewenste bijvangst verder te reduceren.
- Belonen van vaartuigen die vooruitgang boeken ten aanzien van het verhogen van de selectiviteit.

Toelichting

Hoewel de laatste jaren door de visserijsector al veel is gedaan om ongewenste bijvangst te beperken is de algemene verwachting dat innovatieve technieken, zoals de pulsvisserij, netaanpassingen en het gebruik van akoestische technieken in de pelagische visserij de ongewenste bijvangst verder zullen verminderen. Daarnaast kan selectiviteit worden bevorderd door ruimtelijke beheermaatregelen zoals tijdelijke gebiedssluitingen, bijvoorbeeld om paaigebieden of jonge vis te beschermen en doorvaarbepalingen (move-on). Ook het optimaal en in onderlinge samenhang vaststellen van minimum referentiematen voor verschillende soorten draagt bij aan het verminderen van ongewenste bijvangst. De haalbaarheid van voorgenoemde maatregelen en de wijze waarop ze het beste kunnen worden ingezet moet onderzocht worden. Daarbij kan worden geleerd van de positieve en negatieve ervaringen met het kabeljauwherstelplan.

Om bovengenoemde ambities te bereiken moet een combinatie van maatregelen in samenhang worden ingezet. Voor de ontwikkeling en het testen van deze maatregelen is de professionaliteit en de inzet van de sector onontbeerlijk. De uitdaging is om een omgeving te creëren waarin bedrijven de mogelijkheid krijgen om te experimenteren. Hiervoor moet belemmerende regelgeving tijdelijk wijken. Om voor eerdergenoemde oplossingsrichtingen voldoende pilots te kunnen starten is het noodzakelijk om draagvlak bij de sector te krijgen. Niet alleen bij de vaartuigeigenaren, ook bij de bemanning. Voorlopers moeten, daar waar mogelijk, worden ondersteund en mogen zich niet belemmerd voelen door sociale druk van collega's die op dit moment nog niet overtuigd zijn van de noodzaak van deelname aan de pilots.

Status

De pelagische sector is reeds gestart met een pilot waarin onderzocht wordt of ongewenste bijvangsten via ontsnappingspanelen in het net kunnen ontsnappen. In de loop van maart 2014 worden de resultaten van de pilot verwacht.

De kottersector heeft diverse voorstellen ingediend voor pilots op het gebied van de aanlandplicht. In maart wordt duidelijk welke projecten zijn toegekend die betrekking hebben op het verhogen van de selectiviteit. Daarbij is het van belang dat de samenhang tussen pilots wordt bewaakt.

Bij het beoordelen van het verhogen van de selectiviteit geldt de discardsatlas van de Noordzeelanden als nulmeting. De eerste versie van de atlas is eind 2013 opgeleverd en vastgesteld door de directeuren van de Scheveningengroep.

Rolverdeling

Sector

Sectorbestuurders stimuleren hun achterban om een positieve bijdrage te leveren aan het verhogen van de selectiviteit.

1. Uitwisselen van kennis en ervaring
 - a) Sectorbestuurders organiseren gesprekken/bijeenkomsten over het verhogen van de selectiviteit en de perspectieven voor ondernemers. Daarbij worden ook externe adviseurs betrokken zoals wetenschappers, netontwikkelaars en scheepsbouwers.
 - b) Benutten van bestaande netwerken, bijvoorbeeld de Kenniskringen, de Blueports het jongerenennetwerk, de kadergroep en uitbouw van lopende EVF projecten.
2. Ontwikkeling en innovatie
 - a) Starten van pilots op het terrein van net- en tuiginnovatie. Daarbij gaat het om de ontwikkeling van nieuwe tuigen maar ook voortbouwend op reeds opgedane ervaring.
3. Beheermaatregelen
 - a) Verkennen mogelijkheden en beperkingen van een verbeterd move-on systeem ten behoeve van kabeljauw en verkennen van mogelijkheden en knelpunten om een dergelijk systeem in te zetten om de vangst van jonge vis te vermijden.
 - b) Verkennen mogelijkheden geografische maatregelen, zoals realtime closures.
 - c) Verkennen van mogelijkheden om minimum referentiemaatregelen beter met elkaar in overeenstemming te brengen.
4. Indienen van aanvragen voor de *de minimis* maatregel, inclusief de onderbouwing daarvan.
5. Voorstel ontwikkelen voor het opzetten van een beloningssysteem voor vaartuigen die vooruitgang boeken t.a.v. het verhogen van de selectiviteit. Het Schotse Conservation Credit systeem kan hierbij als voorbeeld dienen.

Ministerie van EZ

Het vergroten van de selectiviteit is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de sector zelf. Het ministerie van EZ faciliteert daarbij met o.a. subsidieregelingen, het (tijdelijk) aanpassen van de regelgeving, het stimuleren van kennisontwikkeling en onderzoek en het tijdig verlenen van de benodigde ontheffingen voor het uitvoeren van projecten en pilotstudies. Daarnaast kan de overheid op beperkte schaalwetenschappelijk quota toekennen ter compensatie van inkomstenderving of kosten die mogelijk gepaard gaan met het uitvoeren van projecten en pilotstudies.

1. Inzet op en samenwerking in stuurgroepverband voor een algemene toelating van de pulsvisserij.
2. Subsidieregelingen en instrumenten
 - a) Europees Visserij Fonds € 4,5 miljoen (3 miljoen + 1,5 miljoen)
 - b) Garantstellingsregeling zeevisserij
 - c) Het nieuwe Europese Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV)
 - d) Verkennen van mogelijkheden voor subsidie uit Horizon 2020, waarbij ook gekeken wordt naar cofinancieringsmogelijkheden door het bedrijfsleven.

3. Faciliteren van de sector bij het verkennen van de zogeheten realtime closures en verbeteren van move-on systeem. De rol van het ministerie van EZ is het afstemmen van maatregelen met andere lidstaten ondermeer tijdens het overleg van de Scheveningengroep.
4. Ondersteuning sector bij indienen aanvragen voor de *de minimis* maatregel. De rol van het ministerie van EZ is het beoordelen van de aanvragen. Inzet is om de aanvragen opgenomen te krijgen in het daartoe relevante discardplan.
5. Stimuleren kennisontwikkeling en innovatie
 - a) Financiering wetenschappelijk onderzoek
 - b) Analyse van best practices elders ter wereld
 - c) Afgeven van tijdelijke ontheffingen voor pilots in het kader van de aanlandplicht
 - d) Continuering datacollectie pulsvisserij in verband met onderzoek indirecte sterfte, effecten voortplanting en niet-doelsoorten zoals elasmobranchen en benthos, etc.

2. Vereenvoudiging regelgeving

Ambities

- Een sterk vereenvoudigde, handhaafbare en op resultaat gerichte, regelgeving die de sector optimale ruimte biedt voor innovatie.
- Wegnemen van regelgeving die discards in de hand werken en/of innovaties belemmeren.
- Wegnemen van regelgeving die overbodig is, zoals het onder voorwaarden afschaffen van het systeem van zeedagen.

Toelichting

In de EU-regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die naar de mening van de visserijsector en/of het ministerie van EZ erg gedetailleerd en ingewikkeld zijn en/of innovatie in de weg staan. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de gedetailleerde voorschriften die de ontwikkeling van nieuwe ontsnappingspanelen belemmeren, maar ook om het verbod op pulsvisserij.

Door invoering van de aanlandplicht worden vissers veel meer dan onder het oude GVB afgerekend op resultaat. Immers over alle gevangen vis, voor zover deze onder het quotasysteem valt, wordt verantwoording afgelegd. Alleen wanneer er een bewezen hoge kans is op overleving of wanneer de *de minimis* maatregel van toepassing is, mogen ongewenste bijvangsten worden teruggegooid. Bij een goed werkende aanlandplicht kunnen daarom naast de zeedagen ook veel detailregels verdwijnen.

Status

IMARES heeft een inventarisatie gemaakt van de maatregelen uit de Technische Maatregelenverordening (850/98) die volgens de kottersector kunnen worden geschrapt. Naar aanleiding van de inventarisatie van IMARES wordt een aantal gesprekken met de sector gevoerd. Van de kottersector wordt verwacht dat zij inbreng hebben bij het stellen van prioriteiten en het onderbouwen van de wensen. Uitbreiding van de verkenning naar de pelagische visserij is wenselijk. In beide gevallen wordt het oorspronkelijke doel van de ongewenste regelgeving in beschouwing genomen.

Randvoorwaarden

- Een goed nalevingsniveau van de aanlandplicht zodat bijvoorbeeld zeedagen niet langer nodig zijn.
- Aangetoond moet worden dat regelgeving overbodig is, dan wel ongewenste neveneffecten heeft.
- Binnen EU-verband moeten voldoende medestanders worden gevonden.
- Samen met de sector moeten prioriteiten worden aangebracht in de wensen om de kans op een goed resultaat te optimaliseren.

Rolverdeling

Bij de aanstaande herziening van de EU-verordening technische maatregelen bestaat de mogelijkheid om ook overbodige regelgeving te benoemen. Naar verwachting komt de Europese Commissie in de tweede helft van 2014 met een herzieningsvoorstel.

In 2014 wordt de zogenaamde omnibusverordening op Europees niveau besproken. Dit is een reparatieverordening waarin de technische maatregelenverordening en de controleverordening op het punt van de aanlandplicht in lijn met de basisverordening worden gebracht. Hoewel het niet de bedoeling van de verordening is kunnen hier mogelijk

al op beperkte schaal wijzigingen worden doorgevoerd om selectiviteit te verbeteren. In ieder geval mag deze reparatieverordening geen onnodige belemmeringen opwerpen die consequenties hebben voor bijvoorbeeld innovaties rond verwerking en logistiek. Van belang zijn verder de discardplannen die in regionaal verband samen met andere belanghebbende lidstaten en de Regional Advisory Councils (RAC's) worden opgesteld.

Sector

1. Onderbouwing aanvraag ontheffingen voor uitvoering pilots en projecten.
2. Zet zich onder meer in RAC-verband in voor vereenvoudigen van regelgeving.
3. Advisering over wijzigingen regelgeving en implementatie, zoals prioritering en onderbouwing gewenste wijzigingen.
4. Analyse van effecten van het verlagen van de Minimum Conservation Reference Size (MCRS) van bepaalde vissoorten, bijvoorbeeld schol en schar.

NVWA

1. Advisering over de handhaafbaarheid van wijzigingen in de wet- en regelgeving.

Ministerie van EZ

1. Organiseren gesprekken/bijeenkomsten en nemen van initiatieven voor aanpassing regelgeving samen met IMARES en de sector.
2. Creëren van randvoorwaarden, zoals naleving aanlandplicht en goede documentatie van vangsten en teruggooi, waardoor zeedagen afgeschaft kunnen worden.
3. Analyse van regelgeving die, naast zeedagen, mogelijk afgeschaft kan worden bij een volledige invoering en goede naleving van de aanlandplicht.
4. In regionaal verband voortrekkersrol nemen bij discardplan voor platvis en actieve inbreng bij andere discardplannen, ook in RAC-verband.
5. Waar nodig vragen van wetenschappelijk advies ter ondersteuning van het vereenvoudigen van regelgeving.
6. Inventarisatie wensen andere lidstaten met betrekking tot technische maatregelen.

3. Aanpassing quota en voorkomen van choke species

Ambitie

- Relatieve vangstmogelijkheden van marktwaardige vis (vis groter dan de minimummaat) nemen niet af.

Toelichting

Met de invoering van de aanlandplicht wordt overgeschakeld van aanland- naar vangstquota. Alle vangsten, met uitzondering van de vangsten die vallen onder de uitzonderingsbepalingen (art 15.4) en vangsten die vallen onder de bijvangstbepaling (art 15.8), worden afgetrokken van de respectievelijke quota. De huidige quota moeten worden aangepast om rekening te houden met de ongewenste bijvangsten. De sector wil dat de vangstmogelijkheden van vis groter dan de minimummaat er niet op achteruit gaan door de ophoging. Het ministerie van EZ deelt deze ambitie. Voor een ophoging wordt een aantal randvoorwaarden meegegeven, in lijn met overweging 32 en 35 en art 16 van het nieuwe GVB. De aanpassing is een afspiegeling van de vangsten, waarbij de doelstellingen van Maximale Duurzame Opbrengst, voorzorgs-benadering en principes als relatieve stabiliteit in acht worden genomen. Daarnaast kan ook met een verdeling over de vissers naar individuele optimalisatie worden gezocht.

3.a. Aanpassing quota

Status

Als eerste stap dienen de lidstaten eenduidige en betrouwbare gegevens van de ongewenste bijvangsten te presenteren. Lidstaten mogen een atlas opstellen. Nederland heeft in de Scheveningenwerkgroep de lead om, samen met de Noordzeelanden, een zogenaamde discardsatlas voor de Noordzee op te stellen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de International Council for the Exploration of the Sea (ICES) en het Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF). De eerste versie van de atlas is eind 2013 opgeleverd en vastgesteld door de directeuren van de Scheveningengroep. De atlas concentreert zich op de Noordzee bestanden. In verband met de invoering van de aanlandplicht voor demersale bestanden per 1 januari 2016, moet de atlas vóór het wetenschappelijk advies van ICES van juni 2015 geactualiseerd worden. Nederland levert ook een bijdrage aan het opstellen van een pelagische discardsatlas, die wordt opgesteld onder leiding van Ierland. Deze discardsatlas moet uiterlijk in juni 2014 gereed zijn in verband met de inwerkingtreding van de aanlandplicht voor de pelagische visserij per 1 januari 2015.

Gelet op de ingangsdatum van de aanlandplicht voor de pelagische visserij moeten de vangstadvisen van ICES al in 2014 rekening houden met de ongewenste bijvangsten. Het is daarom zaak om medio 2014 in ICES verband overeenstemming over de aanpak te bereiken. Hier is een rol weggelegd voor de IMARES vertegenwoordigers actief in ICES. Een belangrijke rol is ook weggelegd voor de Europese Commissie, die de onderhandelingen over de quota met derde landen (Noorwegen, Faeröer, IJsland, Groenland, Rusland) namens de EU doet. De Europese Commissie kan momenteel nog niet aangeven hoe ze de besprekingen over de ophoging wil gaan voeren.

Nederland streeft ernaar om met de lidstaten in de regio, Noordzee en Noordwestelijke wateren, tot een eensluidend advies aan de Europese Commissie te komen. Betrokkenheid van RAC's en NGO's is belangrijk.

Uiteindelijk besluit de Europese Raad van Visserijministers over de vangstmogelijkheden op basis van een voorstel van de Europese Commissie. Voor de demersale bestanden zullen daarom de adviezen voor doelsoortquota al in juli 2015 vanuit de regio naar de Commissie moeten.

Rolverdeling

Ministerie van EZ

1. Het ministerie van EZ heeft IMARES gevraagd scenario's uit te werken h e de quota aangepast dan wel opgehoogd zouden kunnen worden en aan te geven waar mogelijk knelpunten (choke species) zitten. Het Ministerie van EZ bespreekt de scenario's in februari 2014 met de sector, IMARES en de NGO's.
2. De scenariostudies worden gebruikt als input voor de discussie over de aanpassing in zowel het regionale verband (de Scheveningengroep, Noord Westelijke Wateren groep) als het politieke debat in Brussel. Een Europees level playing field is daarbij het uitgangspunt. Mogelijk dat de Europese Commissie medio 2014 een Mededeling publiceert, met daarin haar voorstel. Het ministerie van EZ zet zich in om de scenario's te vertalen in EU- of ICES-richtsnoeren voor ophoging van quota. Eventuele richtsnoeren moeten getoetst worden aan de uitgangspunten van het nieuwe GVB.
3. Ziet er op toe dat ICES tijdig aan de slag gaat met de vangstadvisies die voor juni en oktober 2014 beschikbaar moeten zijn.
4. Zet zich proactief in voor een eensluidend advies van de lidstaten rond de Noordzee en de Noordwestelijke wateren over de aanpassing van de quota.
5. Monitort na invoering van de aanlandplicht en vangstquota of de quota moeten worden aangepast in verband met onvoorziene ontwikkelingen.

Sector

1. Adviseert de overheid over de ophogingsscenario's en de daaruit voortvloeiende richtsnoeren. De sector gebruikt de scenario's als input voor de discussie in de RAC's.
2. Zet zich proactief in voor een eensluidend advies van de RAC's aan de Europese Commissie over de aanpassing van de quota.
3. Levert na invoering van de aanlandplicht en vangstquota input voor de monitoring waarbij wordt nagegaan of de quota moeten worden aangepast in verband met onvoorziene ontwikkelingen.

3.b. Voorkomen choke species

Status

In de gemengde visserij, zowel demersaal als pelagisch, kan het verschijnsel van choke species optreden. Dat wil zeggen dat bij de invoering van de aanlandplicht de quota van de bijvangstsoorten beperkend kunnen worden ten opzichte van de doelsoort. Het risico is dan dat een visser vroegtijdig in het jaar moet stoppen zonder dat hij/zij het quotum van de doelsoort(en) heeft opgevist. Of choke species optreden hangt af van de mate van ophoging van de quota, de mate waarin deze soort wordt bijgevangen en mogelijke verandering in de visserijtechnieken. Het is moeilijk om die ontwikkelingen te voorspellen. Wel kan een inschatting gemaakt worden van waar met de huidige gegevens en technieken chokespecies optreden en waar dus extra aandacht naar moet uitgaan. Dit zal blijken uit de samenstelling van de discardsatlas en de scenario studies.

Vanwege de onvoorspelbaarheid van het optreden van chokespecies over een aantal jaar, moet geïnvesteed worden in de monitoring van de bijvangsten. Er zal een verkenning plaatsvinden naar de mogelijkheden en voorwaarden voor afschaffing van TAC's van de bijvangsten welk onderdeel is van de beraadslagingen van de Regional Advisory Council

voor de Noordzee (NSRAC). Het standpunt van de Pelagische Regional Advisory Council (PRAC) en de Regional Advisory Council voor de Noordwestelijke wateren (NWWRAC) hierover is niet bekend. De NSRAC, PRAC en NWWRAC zullen door de voorzitters van de regionale lidstaatoverleggen worden uitgenodigd om oplossingsrichtingen aan te dragen voor het optreden van choke species, bijvoorbeeld in de vorm van toepassing van de *de minimis* regel, alsmede de benodigde onderbouwing.

Rolverdeling

Ministerie van EZ

1. Zet zich er in de Europese onderhandelingen voor in dat de quota voldoende worden opgehoogd, zodat er geen (of zo min mogelijk) sprake is van choke species. Een reëel advies van de sector over de ophoging vormt hierbij het uitgangspunt.
2. Vraagt indien nodig om aanvullend wetenschappelijk advies over het aanpassen van quota.

Sector

1. Adviseert de overheid zo snel mogelijk over benodigde aanpassing van de quota. Het is belangrijk om te weten in hoeverre de huidige bijvangsten beperkt kunnen worden met selectievere visserijmethodes en welke aanpassing van quota nodig is.

4. Overleving

Ambitie

- Wetenschappelijk onderbouwd en internationaal geaccepteerd onderzoek naar hoge overleving van vissoorten die momenteel worden bijgevangen in de verschillende type visserijen.
- Inzicht in de belangrijkste factoren die bijdragen aan verbetering van overleving.
- Soorten met een hoge overleving uitzonderen van de aanlandplicht.
- Verbeteren van overleving van ongewenste bijvangst door aanpassing van technieken en procedures aan boord.

Toelichting

In het nieuwe GVB geldt een uitzondering op de aanlandplicht voor soorten met een hoge overleving. Een dergelijke uitzondering is gebaseerd op de best beschikbare wetenschappelijke kennis en houdt rekening met de kenmerken van het vistuig, de visserijpraktijk en het ecosysteem. In de Nederlandse kottersector leeft de gedachte dat bij de demersale visserij een substantieel deel van de bijvangst een grote overlevingskans heeft. Als deze vis moet worden aangeland, zo luidt de redenering, wordt de overlevingskans tot nul gereduceerd en kan ze niet meer bijdragen aan toekomstige populaties. Om de overlevingskans objectief vast te kunnen vaststellen is wetenschappelijk onderbouwd en internationaal geaccepteerd onderzoek noodzakelijk van verschillende soorten bij verschillende type visserijen en type verwerking aan boord.

In discussies over overlevingskansen van vis wordt vaak verwezen naar het onderzoek uit de jaren '70 en '80 door Frans van Beek en Adriaan Rijnsdorp (Van Beek et al. 1990) waaruit bleek dat in de boomkorvisserij zoals die toen plaatsvond, de korte termijn overleving van tong en schol slechts in de orde van 10% was. Er is in de loop der jaren veel veranderd in de visserij met de introductie van nieuwe vistuigen (zoals de pulskor en Schotse zegen), aanpassingen aan de traditionele boomkor (zoals sumwings) en met nieuwe verwerkingsmethodes. Ook daarom is nieuw onderzoek naar de overlevingskansen van ongewenste bijvangst in de verschillende visserijtypen een belangrijke stap bij het invullen van de aanlandplicht. Daarnaast is een nulmeting van de overleving relevant om de effecten van aanpassingen in de bedrijfsvoering op overleving te kunnen evalueren. In eerste instantie zal daarbij moeten worden gekeken naar de reeds bekende gegevens uit eerdere onderzoeken en literatuurstudie. Nieuwe onderzoeken zullen gericht moeten worden uitgevoerd op situaties waar indicaties bestaan voor substantiële overleving. Naast methoden om de overleving op korte termijn vast te stellen, zijn experimenten nodig om de lange termijn effecten vast te stellen. Ook de bijdrage van predatie door zeevogels en andere organismen dient in ogenschouw te worden genomen.

Het is algemeen bekend dat de overleving van vis afhangt van een veelheid aan factoren; onder andere vistuig, vissnelheid, trekduur, watertemperatuur, bodemsoort, verwerking, blootstelling aan lucht, visconditie en vislengte. Het onderzoek zou ook nadrukkelijk moeten kijken naar deze factoren, zodat verbeteringen van technieken en procedures aan boord daar rekening mee kunnen houden.

Aan boord bestaat veel praktijkkennis over de overleving van ongewenste bijvangst. Vooruitlopend op eventueel onderzoek kan de sector pilots starten om de overlevingskansen te vergroten.

Status

Omdat eventuele uitzonderingen een plaats in de discardsplannen moeten krijgen, ligt het primaat bij de Scheveningen- en Noordwestelijke wateren (NWW) groep. De auteurs van de discardsplannen moeten tijdig input krijgen. Deze wordt gevraagd aan de relevante Regional Advisory Councils (RAC's): de Noordzee RAC, de Noordwestelijke wateren RAC en de Pelagische RAC. Nederland heeft de lead bij het opstellen van het discardsplan voor platvis. De inzet van de Nederlandse overheid is erop gericht om in de discardsplannen zoveel mogelijk flexibiliteit te houden, zodat bij de uitzonderingsmogelijkheden rekening kan worden gehouden met nieuwe innovatieve methoden.

Het Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) heeft in 2013 aangegeven de vraag wat een hoge overlevingskans is niet op voorhand te kunnen beantwoorden. Dit is vooral een ethische en politieke kwestie. IMARES wordt gevraagd om de discussie van lidstaten en de Europese Commissie te faciliteren. Bijvoorbeeld door scenario's voor verschillende percentages overleving door te rekenen en de effecten ervan op bestanden en visserijsterfte in te schatten.

Vanwege acceptatie van de uitkomsten van overlevingsonderzoek is het wenselijk dat alle lidstaten op dezelfde manier onderzoek uitvoeren. IMARES heeft een rapport geschreven over richtlijnen voor overlevingsonderzoek. De International Council for the Exploration of the Sea (ICES) organiseert in februari 2014 een workshop waarin richtlijnen voor overlevingsonderzoek worden opgesteld. In het onderzoek naar overleving wordt samengewerkt met België.

Rolverdeling

Sector

1. Starten van pilotstudies gericht op het verbeteren van technieken en procedures aan boord om de kans op overleving te verbeteren. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor de controleerbaarheid van eventuele best practices.
2. Prioriteren van soorten waarvoor overlevingsonderzoek nodig en nuttig zou kunnen zijn.
3. Initiëren en bijdragen aan projecten om de mate van overleving van verschillende soorten in verschillende visserijen vast stellen.
4. Indienen van verzoeken voor uitzonderingen op de aanlandplicht met het oog op overleving.
5. Het via de RAC's leveren van input voor de discardsplannen.

NVWA

1. Adviseren over de handhaafbaarheid van eventuele best practices aan boord die de overleving vergroten.

Ministerie van EZ

1. Aandringen bij de voorzitters van de Scheveningen- en NWW groep om de discussie over overleving tijdig te agenderen en te voeren. Nederland zet daarbij in op samenwerking, niet alleen tussen lidstaten met dezelfde visserijen en belangen, maar ook tussen onderzoekers.
2. Faciliteren van de invoering van de aanlandlicht met o.a. subsidieregelingen en het inbrengen van resultaten van overlevingsonderzoek in overleggen in de regio's en in Brussel.
3. Faciliteren van de deelname van IMARES aan expertgroepen.
4. Inzetten op internationale definities van hoge overleving met ondersteuning van de internationale wetenschappelijk adviesgremia (STECF en ICES).

IMARES

1. Deelname aan expertgroepen op het gebied van overleving.
2. Begeleiden, uitvoeren en analyseren van projecten op het gebied van overleving.
3. Ontwikkelen en toepassen van een methode om effecten van overleving op bestanden en ecosysteem in te schatten.

5. Logistiek en afzetmogelijkheden

Ambitie

- Het zoveel mogelijk beperken van de extra kosten die de aanlandplicht met zich meebrengt voor opslag en sortering aan boord en logistiek aan de wal.
- Het zo goed mogelijk verwaarden van de reststroom.

Toelichting

Om het vergroten van de selectiviteit te stimuleren en het aanlanden van ondermaatse vis niet te aantrekkelijk te maken is in Brussel besloten dat de bijvangst niet mag worden verkocht voor humane consumptie. Dit betekent in de meeste gevallen dat de prijs (opbrengst) laag zal zijn. Het streven is om de schade te beperken door uit de verkoop van de reststroom, dat wil zeggen de ondermaatse vis die niet voor humane consumptie gebruikt mag worden, zo veel mogelijk de extra kosten te dekken van onder andere extra arbeid, technische aanpassingen aan boord en aan de wal, logistiek en eventueel het opzetten en in stand houden van een eigen verkoopkanaal/organisatie. De sector staat hier voor een grote uitdaging om een hele nieuwe keten op te zetten. De pelagische sector werkt momenteel in een pilot aan de be- of verwerking en verkoop van ongewenste bijvangsten. Mogelijk kan deze pilot als voorbeeld dienen voor andere visserijen.

Nu al staat vast dat 100% selectief vissen onmogelijk is, er zal altijd bijvangst zijn. Voor zover deze vis niet onder één van de uitzonderingsbepalingen valt, moet deze worden aangeland.

De opslagcapaciteit aan boord van kotters en vriestrawlers is doorgaans beperkt. Onderzocht moet worden in hoeverre het vermalen van bijvangsten aan boord van vaartuigen een oplossing kan bieden voor de beperkte opslagcapaciteit. Een andere mogelijke oplossing die onderzocht zou kunnen worden is de mogelijkheid om vis op zee over te slaan op een verzamelschip of om op zee de discards te verwerken tot vismeel. Een van de uitdagingen bij het vermalen, het overslaan en bij vismeelproductie is hoe de bijvangsten van het juiste individuele quotum afgetrokken kunnen worden, zonder dat de bijvangst aan boord volledig gesorteerd wordt, alsmede het ontwikkelen van een goed controlesysteem hierop. Mogelijk dat dit met een steekproef voorafgaand aan vermalen, overslaan resp. verdere verwerking aan boord kan worden ondervangen. Bij het vermalen van bijvangsten kan ook de mogelijkheid van DNA-testen achteraf nog worden onderzocht.

Naast oplossingen voor de bedrijfsvoering aan boord, moet gezocht worden naar afzetmogelijkheden van ondermaatse vis. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of het opzetten van een 'eigen' verwerkingsfabriek rendabel is voor Nederlandse vissers. Ook kan bij afzet van ondermaatse vis bijvoorbeeld gedacht worden aan het verwerken tot veevoeder of hoogwaardige producten of diervoeders uit het duurere marktsegment, zoals kattenvoer.

Status

Het zoeken naar oplossingen voor de afzet van de ondermaatse bijvangst is nog in de aanloop van de verkenningsfase. Het Landbouw Economisch Instituut Wageningen UR (LEI) heeft onderzoek verricht naar de economische effecten van de invoering van de aanlandplicht. Hierin wordt uitdrukkelijk aandacht besteed aan de logistiek en de afzetmogelijkheden van de bijvangst.

De sector heeft diverse voorstellen ingediend voor pilots op het gebied van de aanlandplicht. In maart wordt duidelijk welke projecten zijn toegekend die betrekking hebben op logistiek en afzetmogelijkheden.

Rolverdeling

Sector

Sectorbestuurders motiveren benodigde partijen, individuen en de eigen achterban om gezamenlijk pilots te starten op het gebied van logistiek en afzetmogelijkheden.

1. Starten van haalbaarheidsstudies en pilots op het terrein van:
 - a) Vermalen aan boord
 - b) Verdere verwerkingsmogelijkheden aan boord en aan land
 - c) Overslaan op zee
2. Verkennen van mogelijkheden voor de afzet van ongewenste bijvangsten. Daarbij wordt gekeken naar de vismeel- en veevoederindustrie, maar ook daarbuiten.
3. Bij positieve uitkomsten zet de sector zich in voor een Europese lobby om regelgeving zodanig te wijzigen dat er mogelijkheden komen voor het vermalen aan boord, dan wel verdere verwerking aan boord dan wel het overslaan op zee.

Ministerie van EZ

Het verwerken (logistiek) en vermarkten (afzetmogelijkheden) van de bijvangst is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de sector zelf. Het ministerie van EZ faciliteert met onder meer subsidieregelingen, het stimuleren van kennisontwikkeling en het aanpassen van de regelgeving.

1. Subsidieregelingen en instrumenten
 - a) Europees Visserij Fonds € 4,5 miljoen (3 miljoen + 1,5 miljoen)
 - b) Garantstellingsregeling zeevisserij
 - c) Het nieuwe Europese Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV)
 - d) Verkennen van de subsidiemogelijkheden via Horizon 2020 en Waddenfonds
2. Wijzigen regelgeving
 - a) Afgeven van tijdelijke ontheffingen voor pilots in het kader van logistiek en afzetmogelijkheden.
 - b) Bij succesvolle pilotresultaten is de inzet van het ministerie van EZ in de onderhandelingen over de wijziging van de Technische Maatregelenverordening erop gericht om de regelgeving zodanig te wijzigen dat vermalen aan boord, de verdere verwerking aan boord dan wel het overslaan op zee mogelijk wordt.

6. Naleving en controle

Ambitie

- Uitvoeringsbepalingen, d.w.z. regionale plannen, technische maatregelen en additionele controlevoorschriften, die handhaafbaar, naleefbaar en uitvoerbaar zijn.
- Uniforme handhavingsmethodieken voor alle EU landen.
- Adviseren over de vereenvoudiging van wetgeving
- Results Based Management.
- Een op termijn breed gedragen acceptatie van het nieuwe beleid door de sector.
- Ontwikkeling en inzet van innovatieve handhavingsmethodieken, zowel technologisch als strategieën voor gedragsbeïnvloeding.
- Effectieve fysieke controle van de visserij schepen, in samenwerking met de Nederlandse Kustwacht
- Een hoge naleving van de wet- en regelgeving over de aanlandplicht.

Toelichting

Voor een goedwerkend handhavings- en controlesysteem geldt de randvoorwaarde dat de uitvoeringsbepalingen uitvoerbaar, naleefbaar en handhaafbaar zijn. Bij het uitwerken van de uitvoeringsbepalingen dient hier uitdrukkelijk rekening mee te worden gehouden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de uitwerking van de *de minimis* maatregel. Deze maatregel kan de handhaving in de praktijk bemoeilijken. De mate waarin is afhankelijk van hoe deze maatregel geïmplementeerd gaat worden.

De aanlandplicht raakt alle visserijen in de EU. Het is daarom van belang dat de ontwikkeling van de handhaving op Europees niveau plaatsvindt. Er moet regio breed worden afgestemd en samengewerkt bij de ontwikkeling van handhavingsplannen. Vooral het European Fisheries Control Agency (EFCA) en de Scheveningengroep zullen hierbij een belangrijke rol gaan vervullen.

Om de beheersdoelstellingen te behalen is een optie die voorligt die van Results Based Management (RBM). Bij RBM worden aan de sector doelstellingen voorgelegd maar worden ze verder vrij gelaten in de wijze waarop deze worden behaald. Dit zou in de wetgeving kunnen leiden tot doelvoorschriften. Bij andere beleidsvelden, zoals voedselveiligheid, is dit al gebruikelijk. Ook bij de vereenvoudiging van regelgeving kan dit volgens de NVWA een plaats krijgen. Het werken met doelvoorschriften kan de maatregelen voor de sector meer uitvoerbaar maken en kan ook een positief effect hebben op de handhaafbaarheid.

De handhaving en controle van de aanlandplicht is een grote uitdaging. Een aanzienlijke groep visserijondernemers accepteert de aanlandplicht nog niet als voldongen feit. Onder deze vissers is zelfs grote weerstand tegen de aanlandplicht. Handhaving alleen kan niet zorgdragen voor volledige naleving, daar is ook een mate van *ownership* door de sector voor nodig.

De Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) heeft verschillende handhavingstools tot haar beschikking en daarnaast worden innovatieve handhavingstools onderzocht. Het handhavingsbeleid van de NVWA legt de nadruk op het dragen van verantwoordelijkheid door de sector. De norm voor het toezicht is gedragsbeïnvloeding en het bereiken van een hoge naleving. Gerichte controle vindt plaats op basis van risicoanalyse. Daarnaast wil de NVWA beleid van incentives stimuleren.

De traditionele zeecontrole op de Noordzee is niet goed opgewassen tegen een nieuw voorschrift als de aanlandplicht. Binnen de Kustwacht, een partnerorganisatie van de NVWA,

wordt al gewerkt aan hervorming. Het doel is om de vloot te vervangen en op een andere wijze samen te stellen. Er zullen Short Range Interceptors (flexibele snelle vaartuigen) en Long Range Interceptors komen, waarmee met meer vaartuigen gerichtere controles kunnen worden uitgevoerd. Voor het visserijtoezicht zal van deze ontwikkelingen optimaal gebruik moeten worden gemaakt. Onbemande vliegtuigen die moeilijk te spotten zijn en camerabeelden kunnen produceren, kunnen mogelijk ook een effectieve bijdrage leveren aan het toezicht op de aanlandplicht. In samenwerking met de kustwacht zullen de mogelijkheden van luchtwaarneming worden onderzocht.

De handhaving op de aanlandplicht dient zich te richten op twee door de sector na te leven aspecten: het verbod op het discarden van bijvangst, inclusief de plicht om discards te registreren in het logboek en het verbod om ondermaatse vis voor humane consumptie aan te wenden.

6.a. Handhavinginstrumenten voor het verbod op het discarden

Elektronische monitoring

In 2014 wordt door middel van pilotstudies onderzocht op welke wijze de inzet van elektronische instrumenten een rol kan spelen, inclusief de vraag of bijvoorbeeld cameratoezicht een afdoende controle-instrument kan zijn. Belangrijke factoren die hierbij spelen hebben betrekking op de kwaliteit van de beelden, de fraudegevoeligheid en het grote volume aan te verwerken beelden. De proeven die in het Verenigd Koninkrijk en Denemarken tot nu toe zijn uitgevoerd gaan slechts over 30 vaartuigen. Tevens wordt gekeken naar de mogelijkheden van een camerasysteem dat niet altijd aanstaat, maar op afstand beheerd kan worden.

Bestuurlijke maatregelen

Wanneer een overtreding wordt geconstateerd, zal de inzet van bestuurlijke maatregelen een nadrukkelijke rol moeten krijgen. Het onmiddellijk intrekken van vergunningen bij het begaan van overtredingen heeft vaak een directer effect op de naleving, dan het via strafrecht vervolgen en beboeten. Uiteraard moet bij bestuurlijke handhaving gewaakt worden voor rechtsbescherming en proportionaliteit.

Controle via inzet private waarnemers

De inzet van private controlesystemen past bij het beleid van de overheid om waar mogelijk meer verantwoordelijkheid bij het bedrijfsleven neer te leggen. Het kan een aanvullend instrument zijn in de handhaving en controle. In Nederland zijn hier al ervaringen mee opgedaan als het gaat om het beheer van de quota via de producentenorganisaties, bijvoorbeeld de private verplicht in het kader van het co-management. Wereldwijd zijn er legio voorbeelden van controlesystemen waarbij visserijbedrijven private controlebedrijven inhuren om via waarnemers aan boord toe te zien op de naleving van wet- en regelgeving. Onder andere de grootste witvisvisserij ter wereld, de visserij op Alaska koolvis, werkt met zo'n systeem. Ook in kleinschaligere visserijen worden dergelijke systemen succesvol toegepast, bijvoorbeeld bij de Chileense zeebaarsvisserij met long-lines in de Ross zee. De mogelijkheden om via private waarnemers aan boord toe te zien op de handhaving en hoe dit op een sluitende en kosteneffectieve wijze kan worden ingevuld, moeten nader worden onderzocht. Vooral in de pelagische visserij biedt dit waarschijnlijk kansen.

Aansluiting bij private instrumenten

Certificering ter bevordering van een duurzame visserij krijgt een steeds voornamere rol in de visserijsector. Het is een onderdeel van de beoordelingsprocedure en de reguliere audits die worden uitgevoerd door de certificeringsbureaus, om te toetsen of de naleving van vigerende wet- en regelgeving in de gecertificeerde visserij ook afdoende is. De auditors vragen hiervoor in de praktijk ook geregeld naar het perspectief van de handhavende

autoriteit. Daar waar er voor gecertificeerde visserijen of visserijen die de beoordelingsprocedure doorlopen onderbouwde twijfel bestaat over de effectiviteit van controle en handhaving, dient een certificeringsbureau actie te ondernemen. De zwaarste sanctie is daarbij het intrekken van het certificaat voor de hele visserij of het recht van het gebruik hiervan door de betreffende overtreders in deze visserij. Het is de verantwoordelijkheid van de gecertificeerde visserij om er op toe te zien dat richting overtredende deelnemers aan het certificaat maatregelen worden genomen en dit te melden aan het certificeringsbureau. Het is de eigen verantwoordelijkheid van de overheid en andere partijen om melding te maken aan het certificeringsbureau indien zij gereede twijfels hebben aan het niet voldoen aan de certificeringseisen van visserijen, inclusief op het gebied van controle en handhaving. Momenteel deelt de overheid zijn perspectief over de handhaving op regelgeving in een gecertificeerde of een in beoordeling zijnde visserij alleen tijdens de ingeplande audits van de visserij. Onderzocht moet worden of de overheid een meer proactieve rol kan nemen, door direct melding aan de certificeerder te maken van geconstateerde nalevingsproblemen in plaats van de audit af te wachten. Het besluit om een sanctie te nemen op basis van de verzamelde informatie blijft te allen tijde de verantwoordelijkheid van het certificeringsbureau.

6.b. Handhavinginstrumenten voor het verbod om ondermaatse vis voor humane consumptie aan te wenden

Controle in de keten

De bepaling dat ondermaatse vis niet het humane circuit in mag komen zorgt voor een nieuwe controleschakel bij de afslagen en koelhuizen. De NVWA en het Ministerie van EZ onderzoeken welke uitvoeringsvoorschriften de handhaafbaarheid bevorderen, zoals bij aanlanding direct ongeschikt maken voor menselijke consumptie, of het verbieden van gemengde opslag en vervoer. Dit is nu al actueel in de procedure van de herziening van de controleverordening en de technische maatregelen (omnibusverordening).

Er wordt bij dit instrument ook gekeken naar de rol en verantwoordelijkheid van de sector. Hierbij valt te denken aan de rol van de afslagen, omdat in die ketenschakel de nadruk op het toezicht komt te liggen en de afslagen een zorgplicht hebben. De inspecties en controles om te voorkomen dat ondermaatse vis voor humane consumptie wordt aangewend vergt mogelijk extra capaciteit van de NVWA.

Status

De naleving en controle van de aanlandplicht is primair de verantwoordelijkheid van de NVWA. Ze werkt daarbij nauw samen met het ministerie van Economische Zaken (EZ), de Kustwacht en de sector. Samen met haar internationale partners zal de NVWA een toolbox met instrumenten ontwikkelen waarmee afdoende handhavingsdruk is te bereiken. Daarbij is, om zo min mogelijk repressieve controle in te hoeven zetten, gedragsbeïnvloeding een belangrijke component.

De doelstelling van de EU lidstaten in dezelfde regio's (Noordzee, Noordwestelijke Wateren) is om tot een uniforme aanpak van de aanlandplicht te komen. Handhavinginstrumenten waar lidstaten voor kiezen dienen een gelijk niveau van betrouwbaarheid en effect te hebben. De komende periode zal de nadruk liggen op de aanlandplicht voor de pelagische visserij. Dit zal gevolgd worden door de handhaving van de aanlandplicht voor demersale visserij. Het uitgangspunt in de EU is dat handhavinginstrumenten die worden ingezet voor elk type visserij kunnen verschillen.

Bij de invoering van de aanlandplicht zal steeds de balans moeten worden gezocht tussen de eisen van de sector voor een praktische uitvoering, de eisen vanuit de controlebaarheid van de maatregel en de capaciteit van de NVWA.

De uitwerking van de actiepunten uit de overige fiches kunnen maatregelen opleveren om bijvoorbeeld de selectiviteit of overleving te verbeteren. Bij het instellen van nieuwe maatregelen of *best practices* moet steeds nagedacht worden over de handhaafbaarheid daarvan. De NVWA is daarom nauw betrokken bij de uitwerking van de actiepunten uit de overige fiches.

Rolverdeling

Sector

- Adviseren van de overheid over uitvoeringsbepalingen, om kosteneffectiviteit en uitvoerbaarheid te bevorderen.
- Nemen preventiemaatregelen om te voorkomen dat ondermaatse vis in de keten voor menselijke consumptie terecht komt.
- Onderzoeken van de mogelijkheden van private controles via waarnemers aan boord, in samenwerking met de NVWA.
- Bevorderen *ownership* voor handhaving en controle door de sector.
- In geval van gecertificeerde visserijen richting overtredende deelnemers maatregelen treffen en dit melden aan het certificeringsbureau

NVWA

- Ontwikkelen van een handhavingsvisie en -methodieken.
- Onderzoek naar en inzet van elektronische hulpmiddelen en luchtwaarneming.
- Onderzoek naar de mogelijkheden van private controles in samenwerking met de sector.
- Informeren certificeringsbureau in geval van gerede twijfel aan het voldoen aan de certificeringseisen van visserijen.
- Adviseren over uitvoeringsvoorschriften voor het scheiden van ondermaatse vis (niet voor humane consumptie) en maatse vis (voor humane consumptie).
- Afstemming en ontwikkeling van een uniforme controleaanpak met partners uit andere Noordzeelanden.
- Samenwerking met de Kustwacht.
- Adviseren van en gezamenlijk optrekken met het ministerie van EZ over de handhaafbaarheid en vereenvoudiging van regelgeving en deelname aan (regionale) groepen waar uitvoeringsbepalingen worden uitgewerkt.

Ministerie van EZ

- Nemen medeverantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de uitvoeringsbepalingen en implementatie van de aanlandplicht in EU-verband, zodanig dat deze uitvoerbaar, naleefbaar en handhaafbaar is.
- Zetten in op de acceptatie van het nieuwe Gemeenschappelijke Visserij Beleid (GVB) door de sector. In het bijzonder het bevorderen van *ownership* voor handhaving en controle door eraan bij te dragen dat de invoering van de aanlandplicht tot zo min mogelijk aanvullende kosten leidt voor de sector.
- Onderzoeken welke uitvoeringsbepalingen kunnen voorkomen dat ondermaatse vis in de keten voor menselijke consumptie terecht komt.

Kustwacht

- Hervormt de komende jaren haar vloot en zal de nieuwe uitvoeringsbepalingen en de effecten voor het zeetoezicht hier in meenemen.

7. Deelnemers stakeholdersoverleg

1. Blueport NoordNest
2. Blueport Urk
3. Blueport ZuidWest (Innovatienetwerk Visserij Zuidwest Nederland)
4. Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL)
5. Coöperatieve Visserijorganisatie (CVO)
6. Dierenbescherming
7. Greenpeace
8. IMARES
9. Landbouw Economisch Instituut Wageningen UR (LEI)
10. Marine Stewardship Council (MSC)
11. Nationaal Overleg Visafslagen (NOVA)
12. Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA)
13. Pelagic Freezer-trawler Association (PFA) / Redersvereniging voor de Zeevisserij (RVZ)
14. PEW Charitable Trusts
15. Sportvisserij Nederland
16. Stichting de Noordzee
17. Stichting Vissenbescherming
18. Visfederatie
19. Vogelbescherming
20. Waddenvereniging
21. Wereld Natuur Fonds (WNF)